

SUMARI

Un poc de vergonya, senyors, . . .	3
De fora estant	4
Recolzament, ...	5
Es noms des carrers, ...	6
Demografia	6
La nostra joventut	7
Un bust del metge Monjo, ...	8
Pàgina Bíblica	12
La salut és cosa de tots	13
Bullit de notícies	14
Un torneig de "Futbito" desitjat per tot el poble	16

=====

EQUIP DE REDACCIÓ

=====

Magí Ferriol Bauzá
Pere Fons Pascual
Margalida Mas Vicens
Jaume Mestre Llompert
Joana Maria Queralt
Maria Jerònia Quetglas

COL·LABORADORS

=====

Eulàlia Arlès Font
Josep Lluís Corressa
Joan Gelabert Mas
Bartomeu Monjo Sureda
Antònia Pozo Mas
Enric Pozo Mas
Pere Sureda Ribas

=====

Edita:

Associació Cultural FENT CARRERANY
Carrer Major, 9
Maria de la Salut

Imprimeix:

Apostol y Civilizador
Petra

Nº Depòsit Legal: PM-457/1.986

++++
+ La redacció de Fent Carrerany +
+ no es fa responsable de les +
+ opinions dels qui hi escriuen +
++++

EDITORIAL

Hi ha un refrany popular que diu que "per dir les veritats es perden les amistats". I un pensador antic aconsellava als seus amics: "la veritat us farà lliures".

Hauríem d'entendre aquests dos pensaments per copsar la intenció d'aquest número 1 de FENT CARRERANY. Tots sabem que hi ha veritats i veritats. Hi ha veritats que ho són tan sols des d'un punt de vista, però que es pot admetre també el punt de vista oposat perquè no són contradictoris. Un exemple: qualcú pot dir: "Per a mi el millor refresc és un tassó d'aigua"; i un altre pot dir: "Per a mi, en canvi, el millor refresc és un cafè amb gel". Com podem comprovar quin és el millor refresc? Resolem la qüestió dient que cadascú es quedí amb el seu i prou. En canvi hi ha afirmacions comprovables per tothom perquè basta obrir els ulls; si dic que aquí hi ha un paper, aquest ha d'esser visible per tots els qui el vulguin mirar, i si no ho és, llavors dic mentides.

Les afirmacions que trobareu als diferents articles i treballs d'aquesta revista són d'aquestes que es poden comprovar només obrint els ulls; quan es diu que les papereres de la plaça no són al seu lloc és que no hi són; quan es diu que els rètols nous dels noms dels carrers estan tancats amb pany i clau és que és així...

I en aquesta recerca de la veritat quin és el proper pas? Hem comprovat uns fets, però algú en deu esser el responsable, si és que vivim en un món civilitzat. La primera funció dels responsables d'un poble és adonar-se'n de les seves necessitats i deficiències; si no són capaços de donar aquest primer pas, difícilment podran donar el següent que consisteix en solventar els problemes amb tota l'eficàcia possible. Aquí volem dir veritats sabent que així ens feim més lliures tots, els qui les diuen i els qui les escolten. Però la nostra actitud no és la crítica amarga del qui s'asseu al portal esperant que als altres els vagin malament les coses, sinó l'actitud oberta del qui sap que tots ens equívocam i que tot és perfectible, però sabent també que no hi ha pitjors cecs que aquells que no hi volen veure.

Un poc de vergonya, senyors

Vull parlar un poc aquí, de les subvencions que concedeix l'Ajuntament a les distintes entitats del nostre poble, per a comparar-les amb les que concedeix a l'Escola (als al.lots del nostre poble, aclar). No em vull referir a les quantitats, ja que a l'Ajuntament ja sabreu de quins doblers disposau per a activitats culturals, sinó a la manera de concedir-les, o de recollir-les, més bé. Perquè no sé si us n'adonau que això és ridícul: que per a cobrar una subvenció de mil pessetes per al.lot hi hagin de comparèixer tots ells un per un i que hagin de firmar la recepció de les mil pessetes fa rialles. No sé de qui és la brillant i segura idea de l'invent, però el que és segur és que, des de fa dos anys, cada vegada que us hem sol·licitat ajudes, per a cobrar-les hem hagut de fer la mateixa

comèdia.

Senyor Batle, senyors de la Comissió Econòmica o qui sigui que se'n cuidi d'això, jo us pregunt: quan concediu una subvenció al Club Ciclista, exigiu que vengui cada membre a firmar per a cobrar-la?. I si la concediu al Club de Futbol, acudeixen tots els futbolistes a cobrar?. I quan 'ens concedeixen una subvenció per part del Consell Insular o de la Comunitat Autònoma, ens fan anar a tots a la caixa a signar el corresponent rebut? No. Perquè és ridícul; supòs que pensau com jo.

Idò, per què aquesta discriminació cap a l'Escola i els seus responsables?. Perquè, és clar, això no va contra els al.lots que, fins i tot troben divertida la mesura, ja que ho agafen com un joc, sinó contra els que sol·licitam l'ajuda.

Pel que he pogut

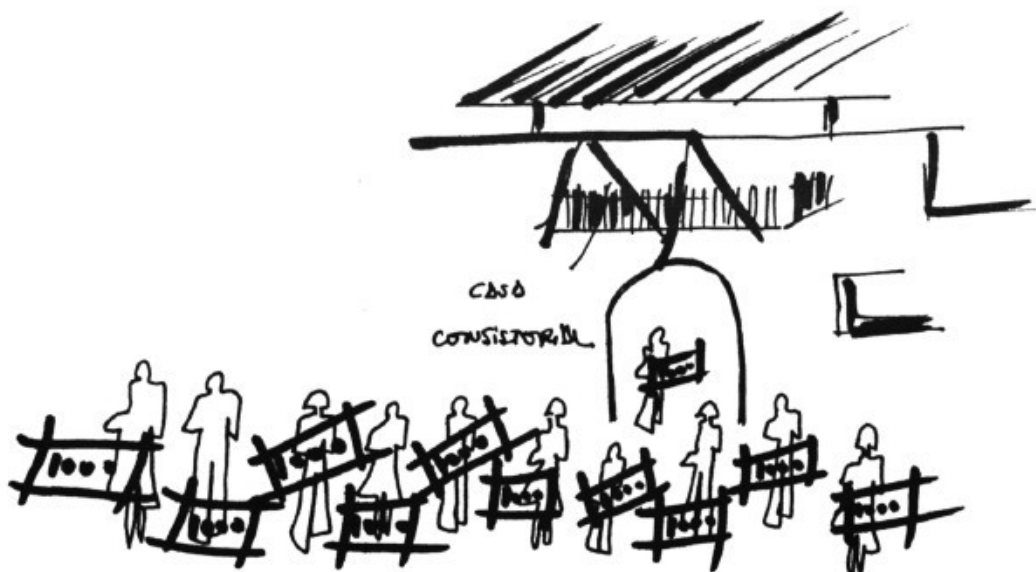
saber, la idea va sorgir d'un regidor que, fa uns dos anys, digué que no es fiava dels mestres. Però això no calia que ho digués: la desconfiança que teniu els dirigents de l'Ajuntament cap a tot el que soni a Escola es fa patent i clara en totes les vostres actuacions. Ara no és moment d'especificar-les però supòs que hi haurà temps.

He escrit aquest article, perquè com deim en mallorquí: "Qui fa tres, ase és". I aquesta era la tercera subvenció que cobravem d'aquesta manera. La meva intenció no és crear malestar a ningú, sinó ajudar a PENSAR i corregir aquests errors.

Ah! I pensau una cosa, senyors de l'Ajuntament: el poble es forma i es millora des de la família i l'escola.

AJUDAU-LOS UN POC.

Magí Ferriol

DE FORA ESTANT

Les coses vistes des de fora o des de dins no són mai iguals. Viure, només, a Maria, per motius de feina, durant els dos mesos d'estiu, per Nadal i Pasqua et dona una visió del poble feta més a base de detalls que no de manera global. A més a més, cadascú amb la seva curolla particular se fixa més en uns detalls que en d'altres; i això sí que és una cosa de la qual ningú no se n'escapa.

És en aquest sentit que hi ha hagut, en aquests quinze dies escassos que fa que som a Mallorca, detalls que m'han sorprès, d'altres que m'han molestat i d'altres que francament m'han irritat.

M'HA SORPRÈS que encara, després d'un any, les plaques dels noms dels carrers que un Ple de l'Ajuntament va decidir de canviar, estiguin sense col·locar. Això diu molt poc de l'eficàcia, o bona fe, dels responsables d'aquest retard.

M'HA SORPRÈS que després d'haver estat inaugurat amb tota solemnitat (eren temps d'eleccions), el nou Centre Sanitari encara no hagi entrat en funcionament. I és que no es pot perdre cap oportunitat de sortir a la foto.

M'HA SORPRÈS que aquelles cèlebres papereres que s'havien de col·locar a la plaça encara estiguin a l'Ajuntament tancades amb pany i clau. No fos cosa que

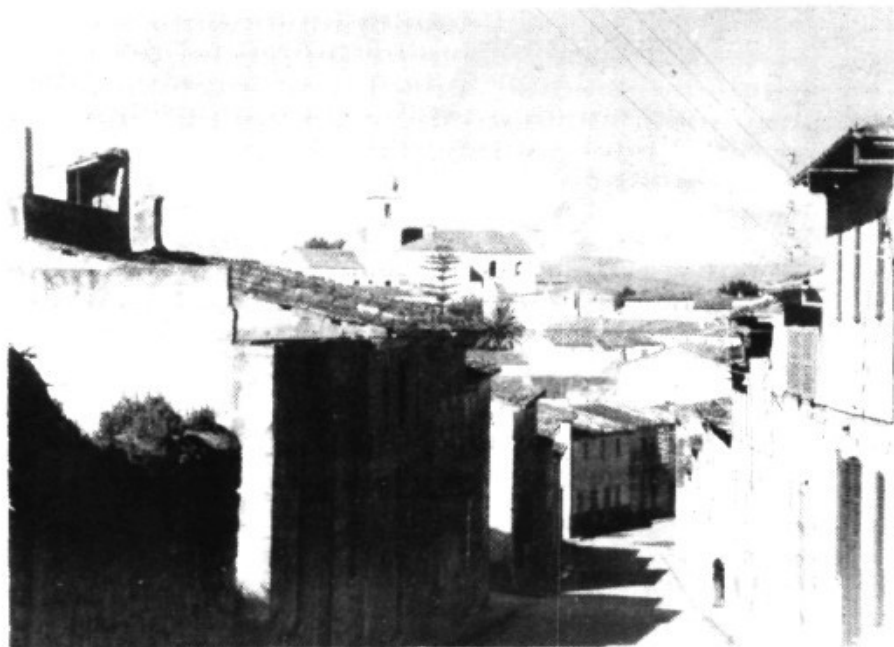
se rompessin o no les sabessin utilitzar.

M'HA SORPRÈS que la Biblioteca municipal estigui en les condicions en què està. No n'hi ha prou amb la voluntat i bona fe d'unes persones que fan tot el que poden per tal que la cosa funcioni. Quan es posa en marxa una cosa d'aquestes, s'han de posar també els mitjans adequats perquè la cosa tiri endavant. I aquí sí que no hi ha problema de lectors, perquè uns dies que vaig anar-hi em vaig sorprendre agradablement de la gran quantitat d'al.lots i d'al.lotes que passaren per allà per tal de canviar llibres.

A Maria hi ha una Regidoria de Cultura;... o no n'hi ha ?

M'HA SORPRÈS veure com al costat de la Plaça del Mercat, una esllavissada de terra hagi esbolicat un tros del Carrer de ses Venes i no s'hagin pres mesures per evitar que la cosa continuï; sobretot tenint en compte el perill que corren els nins que continuament juguen per aquella plaça.

M'HA SORPRÈS saber que els nins i nines que van a l'Escola de Baix, cada dia en sortir de caseva, se'n duen una botelleta d'aigua perquè la de la cisterna no és potable. Que, sabent-ho, les autoritats locals, els pares i els mestres no s'hagin mogut, i fort, és certament preocupant. I sembla que la cosa ja dura de fa temps.

Enhorabona!

M'HA SORPRÈS que el tema de la llengua estigui tan oblidat per part del nostre Consistori. No solament perquè encara no s'hagi fet res per tornar al poble el seu nom (si voleu tenir salut teniu-ne, que sempre és d'agrair, però si és que ho voleu escriure, escriviu-ho amb t i no amb d), sinó perquè els bans municipals, convocatòries de plens i tota la paperassa que surt de l'Ajuntament, se segueixi fent, encara, en llengua castellana. Què fan els responsables de cultura d'aquest poble, per tal de tornar a la nostra llengua el lloc que li pertoca ?

M'HA SORPRÈS, encara que no tant, i ja que de llengua parlam, que les nostres institucions (a la dreta i a l'esquerra) segueixin amb el seu obstinat bilingüisme diglòssic, posant el títol en català, però el contingut en castellà. Ep! No fos cosa que venguessin de Madrid i no ho entenguessin.

M'HA SORPRÈS, i aquesta vegada de manera certament agradable, l'existència d'aquesta mateixa revista, el primer número de la qual, comptava amb un bon estol de col.laboradors, cosa que permet esperar una continuïtat, certament difícil, en un poble de les característiques de Maria.

Joan Gelabert

Vull donar ja d'entrada la meva més sincera enhorabona a aquest grup de gent que ha tengut el coratge i l'encert de fundar aquesta Associació de Cultura, i recolzar aquesta tasca que, molt de veres, desig que sigui la més profitosa possible i no es quedi solament en bons propòsits.

De tant en tant, s'ha sentit a dir que el nostre poble és mal de moure, que no és com els altres, però en el fons, a dins de la seva gent crec que hi existeix una capacitat i uns bons desitjos en potència que sempre que hi ha hagut persones que han tirat endavant un projecte l'han recolzat de bon grat. Potser faci falta coratge per fer córrer aquesta saba, que sabem que hi és, crear inquietuds, concienciar-nos, responsabilitzar-nos per fer un poble cada dia millor. I d'aquesta manera aconseguir uns mitjans de vida més autèntics, més lliures, en definitiva, més cults. Així és com estimarem més el nostre poble.

Per tant ens pertany a tots acceptar i ajudar des de tots els caires aquesta obra, que crec molt positiva i que segurament deu fer història.

La nostra gratitud doncs, i el nostre recolzament no han de faltar a FENT CARRERANY. Dins d'aquesta revista hi hem trobat obertes distintes seccions que, periòdicament, pulsaran els nostres quefers quotidians, comentaris, suggerències, etc. Que mai no amagaran res que no sigui en el fons constructiu per a la nostra convivència, així com la promoció de certes activitats que ajudaran a fer més sana la nostra vida social.

Acollim així aquesta revista i sentim-la com a molt nostra, lliurement i honesta, fent tots germar.

Deixem de costat fer jutjaments prematurs o apreciacions massa gratuïtes que puguin desbaratar aquesta feina que acaba de néixer. Deixem-la créixer i madurar un poc.

Ben arribada sia FENT CARRERANY, a la qual desitjam una llarga vida.

Bartomeu Monjo

I SES PLAQUES...NA NI NAN, NA NI NAN, NA NI NAN

ES NOMS DES CARRERS

Fa ja temps que es nostre Ajuntament va aprovar es canvi de noms de certs carrers de Maria. Aquest canvi afecta es carrers que tenien noms amb connotacions polítiques, és a dir, es tractava d'una despolitització des noms des carrers.

Quan aquestes retxes siguin lligides, segurament, es canvi encara no s'haurà produït i serem molts es que seguirem pensant que aquest Ajuntament no ha entès això des canvi de noms, o allò que és pitjor, encara, no ho ha volgut entendre. Si anam un poc més lluny es pot dir que no ha sabut acatar democràticament sa voluntat de sa majoria municipal, que al cap i a la fi, és sa representació des poble.

De no produir-se aquest canvi, serem un des pocs pobles de Mallorca que no hagin oblidat es resultat d'una guerra i de quaranta anys de repressió de llibertat. Només cal veure que han fet a Muro, Sa Pobla, Inca, i una llarga llista de pobles mallorquins, on ses plaques des carrers han sofert un canvi de denominació, que ha anat acompanyat de sa seva normalització lingüística. No oblidem que una cosa i altra han anat molt lligades.

En aquests moments tenim dins de s'edifici de s'Ajuntament ses plaques noves. Es represen-

tants des poble votaren aquest canvi. Tenim empleats a s'Ajuntament que les poden clavar. Però manca sa voluntat de fer ho així.

Per ventura esperen que es que hi vagin darrera, facin allò que ja fa estona que hauria d'estar fet. Alerta! perquè és una mostra de falta de voluntat i progrés i com ja ha passat a nivell nacional, sa resposta es pot produir a ses pròximes eleccions municipals; sobretot tenint en compte que s'hi afegeixen d'altres faltes d'activitat: culturals, polítiques, esportives, etc.

Som a l'any 1986 i sa gent, sigui de dretes o d'esquerres, vol progrés, vol anar endavant, no vol quedar aturada.

Des d'aquí propòs una recollida de firmes perquè es canvi se produeixi i si aquest no s'arriba a fer tots es firmants tendran plena consciència des retard.

Jo som es primer firmant!

Jaume Mestre

BENVINGUT

Miquel Martínez Castelló, va néixer el passat 20 de Juliol. De moment, viu amb els seus pares al carrer Pujolet, 14.

=====

ENS HAN DEIXAT

Isabel Bergas Ferriol, que morí a l'edat de 75 anys el dia 10 de Juliol.

Martina Bergas Ribas, nascuda el 25-11-27 i domiciliada al carrer Femenias, 14 ens deixà el 26 del passat mes de juny.

LA NOSTRA JOVENTUT.

Durant tota la setmana estam pensant que arribi divendres. La feina i els estudis només segueixen endavant gràcies a l'esperança que tenim de què el dia D està de cada vegada més a prop.

I ja és aquí. I sorgeix la clàssica pregunta que es transforma en una espècie de problema: Què hem de fer aquest cap de setmana? La majoria dels joves de Maria ho té ben clar. Els divendres a vespre va fins a un bar i pren una copa, xerrant, xerrant es fa l'hora de tornar a casa i dormir. El dissabte dematí si tenim alguna feina es fa i si no dorms o fas el "vago" durant aquest temps. Al migdia, després de dinar, s'imposa el costum d'anar a fer el cafetet. Utilit-

zes per a això una o dues hores i la resta del temps queda a la llibertat de l'acció de cadascú o dels nostres pares.

I ja tens a damunt el famós dissabte a vespre; i què fas? Res més senzill: Te'n vas tu i els teus amics a fer una copa i a partir d'aquí hi ha distintes possibilitats. Uns es dediquen a fer la xerradeta, d'altres es passen el temps decidint on han d'anar aquest vespre i els més pocs són els que es dediquen a ficar-se amb la gent que ha vingut fins el nostre poble de visita. Decididament com a relacions públiques molts de nosaltres no serviríem.

Però no hem d'oblidar que com a bons mariers, el dissabte a vespre s'ha d'aprofitar visitant distintes discoteques i aquí les preferències estan molt diversificades. Cada grup agafa el camí que més li agrada.

Déu mevet! Ja som diumenge? Desgraciadament la teva resposta és afirmativa i no et queda altre remei que acceptar-la. I què fas? Anar a l'ofici i sinó esperar els altres que en surtin. Perds el temps xerrant, dines i el cafetet següent no el pots treure de la teva agenda.

El capvespre te'n vas a Can Picafort, prens

una copa, te'n vas a la discoteca, acabes el capvespre i amb ell el cap de setmana i quan tornes te'n vas a dormir somiant en el pròxim divendres que ve.

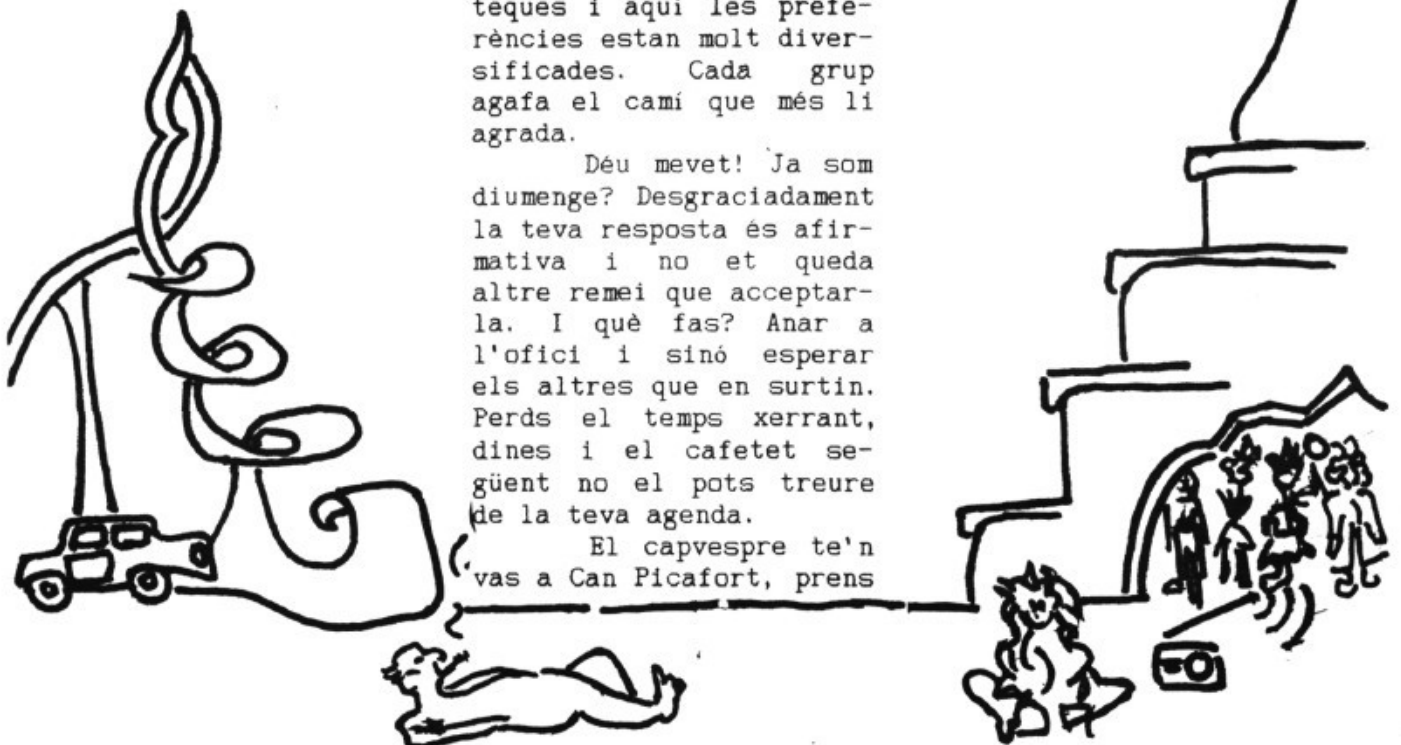
Si tot això es fes qualche vegada no hi hauria res a dir, però degut al fet que els caps de setmana de la joventut d'aquest poble pareixen les repeticions d'un gol d'en Maradona, ens demanam:

és que nosaltres els joves, som dinàmics?

ANTONIA POZO

I

JERONIA QUETGLAS

REPORTATGE

UN BUST DEL METGE MONJO

Fa cosa d'un mes, es va produir al nostre poble un fet, que ens ha mogut a remoure el caixò del temps passat. La majoria dels joves, desconeixien per complet la major part de la història que segueix.

UN BUST:

La història comença al local de l'ajuntament del carrer de CA SES MONGES i concretament dins la seva cisterna. Els homes que la netejaven hi trobaren una pedra grossa. La fermaren amb una corda i la traqueren. Una vegada a fora varen veure que no era una pedra qual-sevol. Tenia forma de bust, encara que li faltaven entre altres parts, la part superior del cap, el nas i un tros del llavi superior.

Els comentaris que es feren a nivell de carrer, la majoria d'ells varen ésser falsos. Així que, el mestre encarregat de l'obra, no sols no el tirà, sinó que el va fer ben net i el guardà a ca seva. Allà el té a disposició del qui li vulgui bé. Això ens va dir no fa molts dies, quan el mos va mostrar.

El primer problema va ésser, saber de qui es tractava, de qui era, a qui pertanyia aquell bust.

Un dels primers comentaris, va ésser d'uns que digueren que aquell bust, pertanyia al metge Monjo. Al final, pareix

que no anaven mal encaminats.

Entre les indagacions que hem fet, per tal de saber com havia anat a parar a dins de la cisterna hem sentit una versió que pareix la més fiable, ja que molts dels consultats hi han coincidit.

HISTÒRIA DEL BUST

Era el començament de l'any 1936, quan l'Ajuntament del poble acordà per majoria encomanar la construcció d'un bust, en la persona del metge Monjo, amb la intenció de col·locar-lo a l'escola que du el seu nom. Aquesta proposta fou acceptada per majoria i el projecte seguí endavant. El motiu era ben clar, ja que aquest senyor amb els seus diners havia promogut la construcció de dues

escoles per al nostre poble.

Aquest bust fou entregat pels escultors a l'Ajuntament pocs dies abans que esclatés la Guerra Civil i ja no donà temps d'instal·lar-lo al lloc previst.

L'ajuntament que va entrar a regir el poble, després d'aquell desafortunat 18 de juliol de 1936, format en la seva totalitat per falangistes i cacics, no sols no instal·laren el bust a l'escola, sinó que en feren befa d'ell.

Així que un dia d'aquells de molta marxa, celebrant amb una manifestació pels carrers, l'entrada a qualque ciutat espanyola per part dels nacionals els manifestants entraren a l'Ajuntament i es produí un esdeveniment que

amb el temps fou atribuït a tres persones diferents.

Nosaltres hem investigat, i la majoria de persones demanades han coincidit en el mateix. La versió que pareix més verídica és la següent:

Tot arribant de la manifestació, un dels feixistes, amb un acte de "fanfarró", molt característic en ell, d'una empenta tirà el bust en terra. Llavors seguiren altres actes de befa i la culminació va ésser tirar-lo dintre de la cisterna. I d'aquesta forma ha estat silenciada molt a prop de cinquanta anys, tant per uns com per altres.

ANÈCDOTES DE LA FAMÍLIA

Per part de la família del metge Monjo també vàrem saber, que un dia començada la guerra, uns homes vestits de falangistes anaren a casa d'una neboda del metge. Aquests homes no eren sinó els mateixos escultors, els quals li exigien el pagament de les deu mil pessetes que valia la construcció del bust. La senyora els digué que no tenia res a veure i els envià a l'Ajuntament.

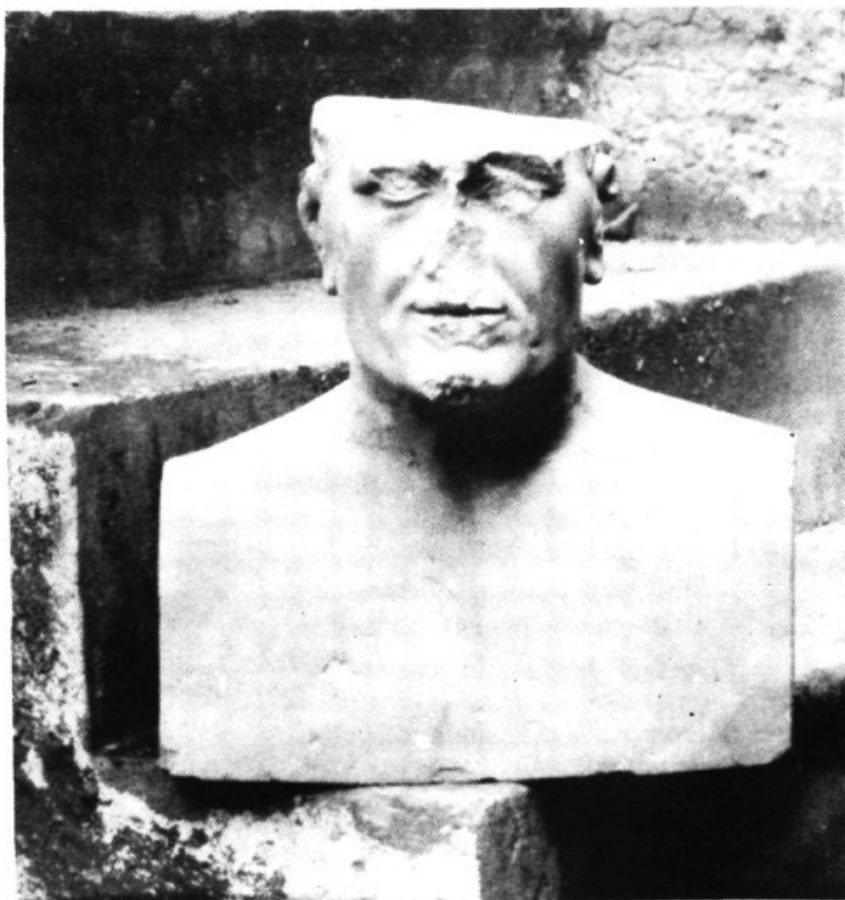
Allà tampoc en volgueren saber res, ja que els qui havien entrat a governar l'Ajuntament, com ja hem dit abans, no eren massa amics del metge. El que no sabem és si varen

cobrar o no, però ens imaginam que no.

Per altra part, quan la família es va assabentar que havien espenyat el bust, un nebot del metge Monjo, acudí a l'Ajuntament amb la intenció de recuperar una pintura del metge que allà hi havia, bastant valuosa, feta per un pintor que residia a Sineu, un tal Senyor Fiol. Aquesta vegada, la família després d'haver pagat els seus viutanta duros que el batle els demanà, pogueren recuperar sencera aquella pintura, la qual es guardada amb molta delicadesa.

RECORDATORI I SUPLICA

Quan la major part del poble sap que si no

hagués estat pel metge Monjo (deixant a part el que com a metge i persona fóra o deixàs d'ésser), que amb els seus diners va fer possible la construcció de dues escoles, considerades per a molts, com unes de les més "guapes" de tot Mallorca; I avui, encara es recorda que aquells alumnes que sortiren de les primeres promocions, als seus seixanta o més anys, són de les persones més educades, amb més cultura i personalitat del nostre poble.

I aquesta labor tan beneficosa, és avui aprofitada per tots els nostres nins.

Tenint en compte tot això i més, nosaltres demanam a tots aquells a qui correspon tenir un mínim de dignitat, que per exemple:

Que es restauri aquest bust, i que es posi al lloc on li correspon, ja que creim que s'ho mereix.

Si amb aquesta tasca podem ajudar a fer-ho possible, estam disposats a col.laborar en tot el que faci falta.

ES METGE MONJO

El fet anterior ens dona peu a parlar d'un home que la majoria dels nins del nostre poble, desconeixen per complet.

Nosaltres no volem entrar a discutir ni el caràcter ni la personalitat que tenia aquest Senyor, com a home ni com a metge; Per dos motius: En primer lloc, perquè ja és mort i en segon lloc, per no entrar en possibles polèmiques que creim que no són necessàries ni correctes.

Del que sí cal parlar és del metge Monjo com a "mecenas".

S'ESCOLA DE BAIX O DE SES NINES

Per parlar de la seva primera gran obra, ens hauriem de remontar allà per l'any 28, quan la dictadura d'en Primo de Rivera. Fou per aquestes dates quan el metge Monjo, molt amic des Ministre d'Educació Senyor Martínez Anido, fou animat per aquest a que col.laboràs amb una tasca que el seu Ministeri havia començat. Era la construcció de noves escoles subvencionades per l'Estat, amb l'intenció de potenciar l'ensenyament, ja que per aquest

temps tan les necessitats materials com les personals dins aquest gremi eren molt precaris.

Fou així com en un principi la família Monjo cedí uns terrenys de la seva propietat, per fer-

hi una escola. Llavors el metge, amb els seus diners començà l'obra de la seva construcció.

Els constructors foren els tres germans Mas (els Susames) i el mestre Esteve Mas (Porxero). Les obres foren acabades segons mos recorda l'amo En Gaspar Mas, el mateix dia de la Mare de Déu de Setembre, encara que no fou aquest dia el de la seva inauguració.

A la seva festa d'inauguració, hi assistiren, a més de les autoritats (era batle l'amo En Miquel Gual) i tot el poble de Maria de la Salut. Cal asenyalar també per part del Ministeri d'Educació a l'inspector senyor Leal i la presència del Príncep D. Jaume de Borbó, fill del Rei Alfonso XIII.

A l'escola se li posà el nom de "Apolonia Monjo", en memòria d'una neboda del metge, mestre d'escola, que havia mort molt

jove.

Cal recordar també que a l'entrada de l'escola hi havia una làpida amb una llarga inscripció, recordant una sèrie de motius de la seva inauguració. Se sap que uns gamberros la varen espenyar. Tampoc estaria malament que la refessin de nou.

Un ex-alumne ens recorda que quan la seva inauguració hi havia també una petita biblioteca, i que la Banda de Música Municipal quedà també inclosa com una activitat extra-escolar.

Es recorda també que els primers mestres que hi donaren classe foren: D. Angel Madrigal, D. Simón i D. Enrique. D'aquests mestres a vegades s'en parla quan es troben en grup aquells que foren els seus primers alumnes; que com diguerem al principi, son unes de les persones que han destacat dins el poble.

El dia de la inaugura-

ció, el Metge Monjo va dir a les autoritats que si arribaven prest els diners de la subvenció, Ell estava disposat a fer una altra escola. I fou així quan un dia no gaire més lluny, el batle l'amo En Miquel Gual, cridà al metge Monjo i li digué que ja la podia començar en voler, els diners de l'altra escola havien arribat.

L'ESCOLA DE DALT O DELS NINS

L'Ajuntament que sortí guanyador després d'aquelles eleccions populars de 1931, quan entrà la República, veren que aquella escola de tres unitats havia quedat petita i varen comprar un solar a la part alta del poble. L'Ajuntament era presidit per el batle l'amo En Jaume Bergas i els seus problemes eren d'on sortirien els diners per la construcció de la nova escola.

La promesa feta pel metge Monjo a les autoritats es va complir i novament sufragà els gastos de la nova construcció.

L'Arquitecte fou un tal Forteza i els constructors foren els germans Carbonell (els Barbès). Cal assenyalar també que molts d'homes del nostre poble ajudaren en aquesta obra, duguent-hi material.

Les obres varen acabar just començat l'any 1934 i fou quan els nins que eren majoria al poble passaren a ocupar la nova escola, formada per cinc unitats; i a l'altra escola que només en tenia tres foun ocupada per les nines (moltes anaven a ca ses monges).

Entre els mestres que varen inaugurar la nova escola, es recorda els noms de D. Justo, D. Joan Riutort i D. Joan Mesquida, entre altres.

Pere Sureda.

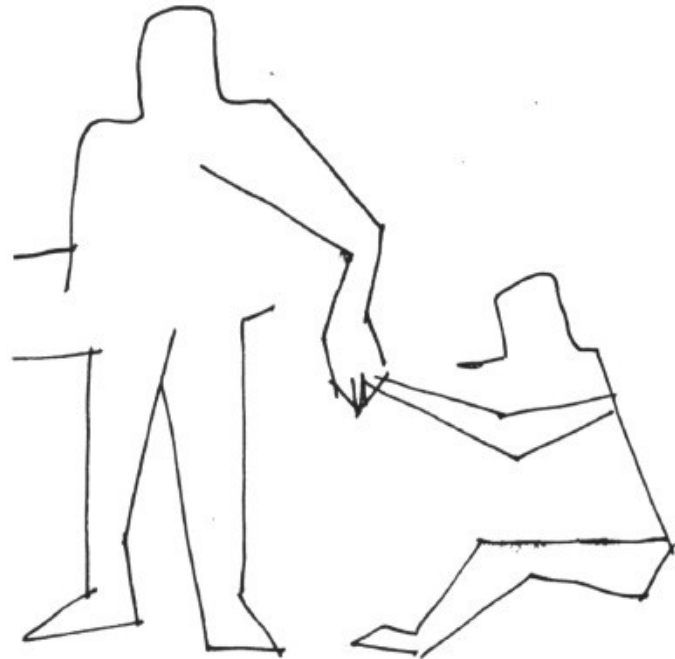
PÀGINA BÍBLICA

"AIXECA'T QUE JO TAMBÉ
SOM UN HOME"
(Actes, 10, 26)

Sant Pere, el tercer home fort del nou grup d'alliberament del poble, creu que no té cap dret ni cap privilegi que no tengui tothom. Per això, quan un altre s'agenolla davant d'ell, l'alça tot d'una expressant-li amb aquest gest que són iguals.

A vegades hem vist que els successors directes d'aquell grup, a qui ara anomenam bisbes, no sempre han estat tocats de la senzillesa, valentia i humilitat, sinó més aviat del voler esser, de l'orgull, del poder i s'han deixat revestir de privilegis; no només els bisbes sinó també gent de la part baixa com capellans, frares i monges; i, per allò que el poder corromp, no sempre se n'ha alliberat el de més amunt perquè ja avisa el refrany popular: "Com més amunt s'enfila una persona, més gros és l'esclat i més terribles les conseqüències".

Hi ha unes altres paraules que ens ha fet arribar l'evangelista Mateu: "Vosaltres no us faceu anomenar mestre, ni pare, ni cabdill, perquè un sol és el pare de tots, els altres, que són tots els qui avui habitam i conream la terra, som germans. Aiximateix Jesús conclou la prèdica d'aquesta manera: "El qui

es cregui esser més que els altres que es posi a servir el poble".

Per ventura aquesta recomanació de Jesús de Natzaret ens vendria bé a uns quants, com podríem esser entre d'altres, Batle, regidors, mestres, capellà, metge, practicant, monges, municipals, etc.

Pens que aquestes

paraules de Sant Pere i Sant Mateu ens poden ajudar a pensar que tots som iguals, que la dignitat no ve per esser forner, papa, metge, apotecari, capellà, conreador, monja o criada, sinó per esser una criatura, per esser part d'un tot, per esser Déu, o senzillament per ESSER.

Pere Fons

Devoren els bens de les
viudes i amb intenció
fingida fan llargues ora-
cions

(Marc 12, 40)

LA SALUT

HO ÉS TOT

LES VARIUS

és una malaltia que afecta, segons les estadístiques, a una de cada cinc dones i a un home de cada quinze.

Què són?: són una dilatació progressiva de les venes amb pèrdua de funció i que fa que la sang no circuli així com toca.

Quins són els símptomes?: sensació de fiblades, cansament i inclús dolor a les cames.

Quins factors afavoreixen la seva aparició?: L'obesitat (excés de pes) els embarassos múltiples, la poca o nul·la activitat física, la utilització d'un calçat inadequat, els treballs que et fan estar molt de temps de peu sense moure't, la temperatura i la humitat en graus elevats (procurau no exposar les cames directament al foc, a l'estufa o molt de temps al sol).

Consells: consultau el metge abans de prendre cap medicament.

CONSERVACIÓ DEL PES IDEAL.

L'obesitat predispesa a l'aparició de varius, per tant s'ha de crear la consciència del pes ideal.

OCUPACIÓ.

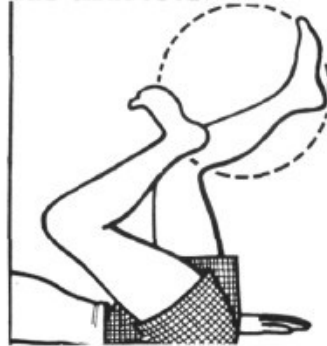
S'han d'evitar els treballs que exigeixin quedar drets durant molt de temps.

Són recomanables les feines que exigeixen la pràctica d'un exercici actiu.

EXERCICIS.

Són útils aquells exercicis que afavoreixen l'evacuació venosa, particularment el que consisteix en fer "la bicicleta en l'aire".

és aconsellable realitzar-lo dues o tres vegades al dia, durant uns minutets.

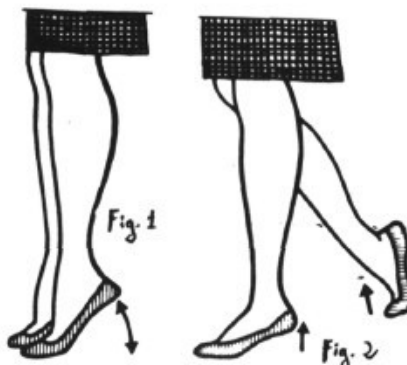

"Fer la bicicleta".

Combina l'elevació de les cames amb la utilització de la "bomba muscular".

és important "usar els pedals", movent els turmells amb cada cercle.

Faci exercicis aixecant els talons (Fig. 1) o imitant els moviments de marxa (Fig.2).

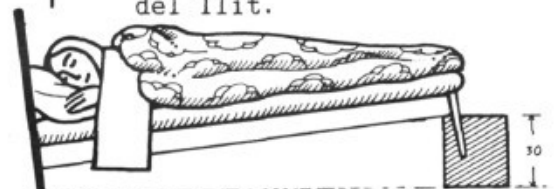

"Treure pes a les cames" alçau les cames tantes vegades com sigui possible durant el dia. Per exemple: aixecau les cames quan estigueu asseguts o bé tractau de no estar molt de temps drets.

Moltes de les feines de casa les podeu fer fàcilment amb les cames confortablement alçades.

Drenatge postural: per aconseguir-ho, és convenient elevar el peu del llit.

Elevació del peu del llit 30 cm.

Massatges: dur la sang cap amunt com es pot veure a la figura, és una bona cosa després del bany o en anar-se'n al llit.

El massatge que es realitza duent les mans cap amunt des del turmell al genoll, contribuirà al retorn venós. S'ha de mantenir la cama alçada mentre duri el massatge.

BULLIT DE NOTÍCIES, BULLIT DE NOTÍCIES.**NINS ARREBOSSATS**

Als grans pensadors del nostre poble amb les presses per la inauguració se'ls va ocórrer posar picadís en lloc d'arena de la mar, als jocs de la Plaça des Mercat, i els nins la duen bona, ja que en arribar a casa, més que nins, pareixen peixos arrebossats.

D'ENVEJA ES MOREN

Segons les darreres notícies, els tres llums del mig de la Plaça des Mercat, volen fer una vaga perquè als seus deu germans de les voreres fa molt de temps que els han jubilat, i diuen que ells tres no poden donar llum abastament, i és que continua essent el mateix: Mentre que tres treballen n'hi ha deu a l'atur obrer.

COMISSIÓ ECONÒMICA

Seguint les normes i directrius emanades de la pastoral diocesana, han estat nomenats per conformar la primera comissió econòmica de la parròquia de Maria, els següents senyors:

President: Pere Mas Bunyola

Vice-President: Bernat Sabater Carbonell

Secretari: Pere Mas Pastor

Vice-secretari: Miquel Mas Ribas

Tresorer: Pere Fons Castelló

Vice-Tresorer: Francesc Mestre Ferriol

Escolà: Miquel Bergas Ferriol

Assessor: Pere Fons Pascual.

Esperam que la seva feina desinteressada serà sempre a favor del poble.

ACAMPADA A LLUC

Dels dies 16 al 20 de juliol es va dur a terme a l'explanada d'acampades de Lluc el campament per a al.lots organitzat per l'Escola i l'Associació Cultural Fent Carrerany.

Allà, 17 al.lots, 5 monitors i 3 cuineres disfrutaren de debò, menjaren millor i dormiren poquíssim... Tanta sort que els pares anren a salvar-los el diumenge amb una bona paella, un vi excel·lent i unes ensaimades irrepitiblement delicioses.

Conten d'algú que el diumenge vespre, en entrar dins la seva cambra digué: "Llitet, què t'enyorava!...". Sabem que els veïnats que tenien acampats devora, el que digueren va esser: "Silenci, com t'enyoràvem!".

INFORMATITZACIÓ

S'espera amb gran impaciència el que pareix l'eminent informatització del nostre ajuntament.

Diuen que una empresa dedicada a la informàtica dotara tots els ajuntaments d'un mateix sistema informàtic i d'aquesta manera si es trenca qualsevol dels aparells, es pugui continuar la tasca utilitzant l'ordenador d'un altre poble....MARE, QUIN TRUI!

CURSET DE NATACIÓ

Des del passat dia 14 de Juliol, i durant un mes, se duu a terme el 1er Pla de Natació organitzat per la Mancomunitat del Pla de Mallorca.

Aquest curset se celebra a les piscines d'Algaida, Lloret i Petra. i és obert per a qualsevol persona, sense límit d'edat. Per un preu tan assequible avui en dia com són cinc-centes pessetes, tens pagat, curset, monitors i autocar fins a la piscina corresponent. Què més voleu!

VA D'ASFALT

No fa molts de mesos que alguns dels carrers de Maria varen ser asfaltats, i en arribar la primavera tot d'una li han sortit com unes boguetes, serà per allò que la primavera la sang altera, i a hores d'ara es troben en un deficient estat de conservació.

Esperem que les pròximes fases es facin així com pertoca i qualcú pensi que més val fer poc i bé, que no molt i malament, com desgraciadament el temps donarà o llevarà la raó.

NORMALITZACIÓ

Es quasi immediata la normalització lingüística del nostre ajuntament, ja que segons declaracions del Sr. Batle, ja s'ha començat per posar les plaques commemoratives de la solemne inauguració del Centre Local de Salut, en Mallorquí, més ben dit en Català...
!!!! ENHORABONA !!!!!

Al. Lucina!

Que al nostre poble encara hi ha qui cregui que una dona és incapaç d'escriure un article periodistic (i que, en tot cas, l'únic que pot fer és firmar-lo en lloc de l'home).

Que el Batle no deixi xerrar el poble dins els plens de l'Ajuntament, per por de que no diguin bajanades. Llástima que aquesta norma no s'apliqui a tot el personal reunit. ...I, per paga, tampoc ens deixen riure, que és l'única cosa sana que podriem fer.

REIS AIXÍ COM SA-BEU.

Que encara hi ha qui creu que riure en mallorquí no té la mateixa gràcia que riure en castellà.

HA, HA, HA !!!

Que un regidor no entengui que si, no assisteix als plens hauria de dimittir...al manco per deixar lloc a qualcú que tengui ganes de marxa!

Que a un mes de les festes, encara no se sàpiga res d'aquestes, maldament el senyor Batle ens va dir que li agradaria molt que qualche grup es posàs al davant d'organitzar-les. Esperarem un poc més. Ja hi hem posat call.

Que alguns dels que, des de l'esquerra, despotricaven contra la dreta caciquil, ara intenten convertir-se en caciquetxos, enganant els joves amb brutes promeses.

Que encara hi ha qui creu que l'home és responsable del que fa la seva dona.

Que s'hagi de sentir de boca d'un alt mandatari de la Nostra Sala, que no tenim piscina per problema d'aigua. Serà que no tenim papereres per problema de claus-ganxos?

"UN TORNEIG DE FUTBITO DESITJAT PER TOT EL POBLE"

Quan arriba l'estiu, la vida quotidiana del nostre poble, canvia en tots els aspectes. Una de les fites més esperades són les de l'inici del torneig de "futbito".

No pareix possible que en aquest conflictiu poble, l'esport sigui un dels pocs mitjans capaços de reunir a tan gran quantitat de gent. Enguany, s'han superat els 100 jugadors, on les diferents edats i les diverses maneres de pensar no impedeixen el participar en un torneig que ja ha guanyat la popularitat i el suport de tot el poble.

El IV Torneig de "futbito", organitzat per l'Associació "Fent Carrerany" és, fins ara un autèntic èxit, malgrat les traves posades per la directiva del Mariense F.C. i la lentitud del Consistori municipal, que al final en veure la gran acceptació popular va haver de cedir i recolzar uns fets que eren evidents.

Quan escrivim aquest article, només s'han desenvolupades cinc jornades, i realitzar una anàlisi dels equips, indicant les seves possibilitats podria ésser una gran imprudència, i un greu error difícil de subsanar.

Els motius abans esmentats no són cap inconvenient per indicar altres qualitats observades, com són:

- L'esportivitat entre tots els participants dignifica aquest torneig.
- Els àrbitres són els gran protagonistes. Els 10 equips inscrits sempre volen guanyar, i se fixen més en les actuacions dels àrbitres i no amb el paupèrrim partit, a vegades, que realitzen.

- La polèmica és evident. El programa radiofònic "Esportiu Maria", reflecteix meticulosament totes les crítiques i comentaris d'aquells participants que lliurement expressen la seva opinió, al programa que confecciona el "Comité organitzador".

Tots aquests punts, no són obstacle perquè el Torneig se consolidi dins un poble mancat d'activitats esportives i culturals.

RESULTATS

<u>5 DE JULIOL: 1a JORNADA</u>	
BILLARD CHARLY - ES BEIS	7-1
S'ALBUFERA - FADRINS DE SON SERRA	5-6
D'INOS CAN FRONTERA	
SES BESTIES DES XIVARRI - FONTHISA	3-5
S'ESTIU 82 - CA'S XIGALÉ	2-2
SUPERMER, CA'N PEDRO	
THE BOLLOCKNUDOS - FERRE, MATLET	3-5
OF THE CAIXA CA'N TOMEU	
*****	
<u>12 DE JULIOL: 2a JORNADA</u>	
BILLARD CHARLY - FADRINS DE SON SERRA	3-0
SERRA CA'N FRONT.	
SES BESTIES - THE BOLLOCKNUDOS	9-0
DES XIVARRI OF THE CAIXA	
S'ESTIU 82 - FERRERIA MATLET	4-9
CA'N TOMEU	
CA'S XIGALÉ - ES BEIS	5-3
SUPER, CA'N PEDRO	
S'ALBUFERA, D'INOS - FONTHISA	1-6
*****	
<u>19 DE JULIOL: 3a JORNADA</u>	
FERRERIA MATLET - SES BESTIES	4-2
CAN TOMEU DES XIVARRI	
BILLARD CHARLY - FONTHISA	2-2
THE BOLLOCKNUDOS - FADRINS DE SON	1-5
OF THE CAIXA SERRA CAN FRON	
S'ESTIU 82 - ES BEIS	8-0
CA'S XIGALÉ - S'ALBUFERA	3-0
SUPER, CA'N PEDRO D'INOS	
*****	

<u>I</u>	
<u>25 DE JULIOL: 4a JORNADA</u>	
THE BOLLOCKNUDOS - FONTHISA	2-9
OF THE CAIXA	
S'ALBUFERA - FERRERIA MATLET	2-4
D'INOS & CA'N TOMEU	
SES BESTIES DES XIVARRI - ES BEIS	10-3
BILLARD CHARLY - CA'S XIGALÉ	4-2
SUPER, CA'N PEDRO	
S'ESTIU 82 - FADRINS DE SON SERRA	13-2
CAN FRONTERA	
*****	
<u>26 DE JULIOL: 5a JORNADA</u>	
S'ALBUFERA - BILLARD CHARLY	1-6
D'INOS	
FERRERIA MATLET - ES BEIS	4-1
CAN TOMEU	
S'ESTIU 82 - FONTHISA	4-2
THE BOLLOCKNUDOS - CA'S XIGALÉ	1-8
OF THE CAIXA SUP CA'N PEDRO	
SES BESTIES - FADRINS DE SON SERRA	4-2
DES XIVARRI CA'N FRONTERA	
*****	

ENRIC POZO MAS

CLASSIFICACIÓ

CLASSIFICACIÓ

1 ^{er}	F. MATLET C. TOMEU	10 pun
2 ^{on}	BILLARD CHARLY	9 "
3 ^{er}	S'ESTIU 82	7 "
4 ^{on}	FONTHISA	7 "
5 ^{on}	C. XIGALÉ S.C. PEDRO	7 "
6 ^{on}	BESTIES DES XIVARRI	6 "
7 ^{on}	FADRINS C. FRONTERA	4 "
8 ^{on}	S'ALBUFERA DINO'S	0 "
9 ^{on}	ES BEIS	0 "
10 ^{on}	THE BOLLOCKNUDOS	0 "